KUTSESTANDARD

Bioanalüütik, tase 6 esmane kutse

Bioanalüütik, tase 6 esmase kutse kutsestandard on rakenduskõrghariduse või bakalaureusetaseme õppekavade ja esmase kutse andmise alus.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Bioanalüütik, tase 6 esmane kutse	6

A-osa
KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Bioanalüütik on spetsialist, kes töötab laborites, kus uuritakse organismi seisundit ning organite, kudede, rakkude, molekulide ehitust ja funktsiooni, mikrobioloogilist kooslust ja inimorganismi mõjutavaid tegureid. Bioanalüütiku töö on teha tõenduspõhisele meditsiinile toetuvaid laboriuuringuid, mis väljendavad patsiendi tervislikku seisundit.

Bioanalüütiku töö on analüüsiprotsessi preanalüütilise etapi haldamine ja nõustamine preanalüütilistes küsimustes, analüütiliste mõõtmiste ja tehniliste protseduuride tegemine ja haldamine. Bioanalüütik lõpetab iseseisvalt rutiinse laboriuuringu ja väljastab uuringu tulemuse, vastutades isiklikult selle kvaliteedi eest. Bioanalüütiku töö on mitmekesine, sõltudes labori spetsiifikast. Bioanalüütik teeb koostööd nii laboritöötajate kui ka teiste valdkondade töötajatega. Ta arendab tööteadmisi läbi pideva kutsealase arengu.

Bioanalüütiku kutsealal on kolm kutset:
Esmataseme bioanalüütik, tase 6 on saanud kutsealase ettevalmistuse asumaks tööle tervishoiulaborisse ja tema töö on kvaliteetsete laboriuuringute tegemine, patsientide/klientide juhendamine ja ettevalmistamine laborianalüüsideks, patsiendi turvalisuse tagamine laboris ja analüüside tegemisel, iseenda ja keskkonna ohutuse tagamine, kutsealase koostöö korraldamine teiste spetsialistidega, laboritöö ja selle kvaliteedi arendamine, kutse-eetika nõuete järgimine. Ta arendab tööteadmisi läbi pideva kutsealase arengu.

Bioanalüütik, tase 6 on töökogemusega spetsialist, kes vajaduse korral juhendab kolleege ja praktikante.

Meisterbioanalüütik, tase 7 on töökogemusega spetsialist, kes lisaks tervishoiulabori uuringutele tegeleb labori arendustegevusega, osaleb uute meetodite väljatöötamisel ja katsetamisel ning nõustab ja koolitab tervishoiutöötajaid.

A.2 Tööosad

A.2.1 Laboritöö korraldamine ja tegemine
1. Laboriseadmete kasutamine.
2. Hooldamine.
3. Seadmete ettevalmistamine.
4. Meeskonnatöö korraldamine ja juhtimine.

A.2.2 Laboriuuringute läbiviimine
1. Patsiendilt uuringumaterjali võtmine.
2. Rutiinsete laboriuuringute tegemine.

A.2.3 Laboriuuringute kvaliteedi tagamine
1. Kvaliteedi kontrollimine.

A.3 Töö keskkond ja eripära

Bioanalüütik puutub oma töös kokku bioloogiliste materjalide, keemiliste ainete ja füüsikaliste ohuteguritega. Ta töötab meditsiinilabori seadmetega. Töö eeldab kaitseriietuse ja isikukaitsevahendite kasutamist. Tööga on seotud nakkus- ja kemikaalioht. Tööst arvuti jt seadmetega on võimalikud terviseriskid.

A.4 Töövahendid
Meditsiinilabori seadmed ja tarvikud, arvutid ja infosüsteemid.
A.5 Tööks vajalikud isikuomadused
Pingetaluvus, korrektsus, täpsus, analüüsivõime, koostöövõime, kohusetundlikkus, õpivõime, vastutusvõime.
A.6 Kutsealane ettevalmistus
Erialase kõrghariduse õppekava läbinud isik.
A.7 Enamlevinud ametinimetused
Bioanalüütik.

B-osa
KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Selle kutse taotlemisel tuleb tõendada kõik kompetentsid.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Laboritöö korraldamine ja tegemine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1) kasutab olemasolevaid laboriseadmeid, lähtudes laboritöö eripäradest (nt hematoloogia, mikrobioloogia, patoloogia jt); 2) hooldab seadet vastavalt kasutusjuhendile ja teeb laboriseadmete remondi järelevalvet; 3) valmistab ette seadmed uuringute tegemiseks (nt justeerimine, kaliibrimine jm); 4) osaleb meeskonnatöös, nõustab kolleege proovimaterjalide võtmisel (nt proovinõu valik, proovivõtunõuete täitmine jm) ja teavitab kolleege mõõtmistulemuste interferentsist, kriitilistest väärtustest ja proovimaterjali mittevastavustest.	
Teadmised: 1) määramismeetodite põhimõtted ja enamlevinud laboriseadmete tööpõhimõtted; 2) riskianalüüs; 3) meeskonnatöö alused; 4) suhtlemispsühholoogia alused.	
B.2.2 Laboriuuringute tegemine	**EKR tase 6**
Tegevusnäitajad: 1) võtab patsiendilt uuringumaterjali (nt kapillaarveri, veeniveri, mikrobioloogilised kaaped jt); 2) teeb rutiinsed laboriuuringud, lähtudes juhendist; hindab tulemusi, lähtudes elulistest piiridest ja kehtivast kvaliteedikontrollist; vormistab ja väljastab vastused vastavalt kehtestatud korrale; valmistab ette ja teeb spetsiifilisemaid laboriuuringuid (nt preparaatide värvimine jt).	
Teadmised: 1) laboriuuringute vastuste väljastamise ajalimiit ja kord konkreetses laboris; 2) laboriuuringute tulemusi mõjutavad preanalüütilised, analüütilised ja postanalüütilised mõjutegurid.	
B.2.3 Laboriuuringute kvaliteedi tagamine	**EKR tase 6**
Tegevusnäitajad: 1) kontrollib enda tehtud uuringute kvaliteeti ja hindab saadud tulemusi vastavalt kvaliteedikontrolli hindamiskriteeriumitele.	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.4 Bioanalüütik, tase 6 kutset läbiv kompetents	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1) kasutab oma töös riigikeelt tasemel B2 (lisa 1); 2) kasutab oma töös arvutit tasemel AO1-4 ja 7 ning 12 ja erialast tarkvara (lisa 2); 3) järgib tööohutus- ja töökeskkonnanõudeid, (nt bioloogilised, keemilised, füüsikalised jt nõuded); kasutab töös isikukaitsevahendeid, spetsiaalseid aparaate ja seadmeid, vältimaks enese, kolleegide ja keskkonna kahjustamist; 4) dokumenteerib oma tööprotsessi, lähtudes juhenditest ja kasutades korrektset erialast terminoloogiat; 5) annab esmaabi; 6) järgib oma töös andmekaitsenõudeid; 7) järgib kutsealaga seonduvaid õigusakte; 8) järgib kutse-eetikat; 9) kasutab korrektset erialast terminoloogiat; valib ja kasutab sobivaid suhtlemisviise, arvestades situatsiooni, tuleb toime erinevates konfliktsituatsioonides; suhtleb viisakalt; 10) tuleb toime pinge, tagasilöökide ja ebamääraste olukordadega, teavitab asjaosalisi probleemidest ja pakub välja võimaliku lahenduskäigu; pingelises olukorras säilitab konstruktiivsuse; hoiab töö ja eraelu tasakaalus; hoiab tööl positiivset meeleolu; suhtub kriitikasse mõistvalt ja suudab sellest õppida; 11) avaldab selgelt oma arvamust, ei varja informatsiooni ning oskab välja tuua olulisemaid arutluse punkte; 12) kasutab materjale ning vahendeid säästlikult ja efektiivselt; jälgib töö kulgu ja tähtaegadest ning etappidest kinnipidamist; 13) kasutab oma töös valdkonnaspetsiifilisi teadmisi ja kogemust; 14) toetab oma tegevustes organisatsiooni kontseptsiooni.	
Teadmised: 1) kutsealane ja isiksuslik areng; 2) anatoomia-füsioloogia; 3) laboritöö alused; 4) labori töökeskkond; 5) biokeemia, molekulaar- ja rakubioloogia; 6) patoloogia, haigusõpetus; 7) mikrobioloogia; 8) patoloogia laboriõpetus; 9) kliiniline keemia ja hematoloogia; 10) farmakoloogia, toksikoloogia; 11) geneetika, molekulaardiagnostika; 12) rahvatervis; 13) suhtlemispsühholoogia; 14) üldpsühholoogia; 15) filosoofia ja eetika; 16) erialane inglise keel; 17) ladina keel; 18) uurimistöö metoodika; 19) juhtimisõpetus; 20) projektijuhtimine, majandusalused; 21) kvaliteedijuhtimine laboris.	
Hindamismeetod(id): Läbivaid kompetentse hinnatakse integreeritult kõigi teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.	

C-osa
ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	05-23052013-2.1/1k

2. Kutsestandardi koostajad	Annike Koorts, Põhja-Eesti Regionaalhaigla Jane Kurm, Põhja-Eesti Regionaalhaigla Piret Mängel, SA Tartu Ülikooli Kliinikum Aivar Orav, Eesti Bioanalüütikute Ühing Mare Remm, Tartu Tervishoiu Kõrgkool Monyca Sepp, Eesti Laborimeditsiini Ühing
3. Kutsestandardi kinnitaja	Tervishoiu ja Sotsiaaltöö Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	14
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	23.05.2013
6. Kutsestandard kehtib kuni	11.04.2018
7. Kutsestandardi versiooni number	1
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	3212 Meditsiini- ja patoloogialaborite tehnikud
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	6
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Biomedical (laboratory) scientist, level 6 VET level
Soome keeles	Bioanalyytikko
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 2 Arvuti kasutamise oskused	